

2023-2024 ուստարվա ավարտական Հայոց պատմության 9-րդ դասարանի քննության հարցաշարը, հարցատոմսի կառուցվածքը և գնահատման չափանիշները

Հարցաշար

Ստորև ներկայացված են 2023-2024 ուստարվա Հայոց պատմության 9-րդ դասարանի ավարտական բանավոր քննության հարցաշարերը՝ ըստ 6-9-րդ դասարանների Հայոց պատմության ծրագրերի (հրաման 39-Ա/Ք, 20.01.2012) և գործածության մեջ գտնվող դասագրքերի: Յուրաքանչյուր դպրոցում Հայոց պատմության հարցատոմսերը պետք է կազմվեն՝ հիմք ընդունելով ստորև ներկայացված երկու հարցաշարերից այն մեկը, որը համապատասխանում է տվյալ դպրոցում գործածվող դասագրքերին:

Առաջին հարցաշարը կազմված է՝ ըստ զանգակ հրատարակչության հրատարակած հետևյալ դասագրքերի՝

1. Հայոց պատմություն 6, մաս 1, մաս 2, Աշոտ Մելքոնյան, Արտակ Մովսիսյան, Էդուարդ Դանիելյան, Երևան 2023 թ.:
2. Հայոց պատմություն 7, մաս 1, մաս 2, Աշոտ Մելքոնյան, Էդուարդ Դանիելյան, Գագիկ Հարությունյան, Հակոբ Մուրադյան, Երևան 2019 թ.:
3. Հայոց պատմություն 8, մաս 1, մաս 2, Աշոտ Մելքոնյան, Արամ Սիմոնյան, Արամ Նազարյան, Հակոբ Մուրադյան, Երևան 2023 թ.:
4. Հայոց պատմություն 9, մաս 1, մաս 2, Էդիկ Գևորգյան, Կարեն Խաչատրյան, Ամատունի Վիրաբյան, Երևան 2019 թ.:

Երկրորդ հարցաշարը կազմված է՝ ըստ Մանմար հրատարակչության հրատարակած հետևյալ դասագրքերի՝

1. Հայոց պատմություն 6, մաս 1, մաս 2, խմբագրությամբ Բ. Հ. Հարությունյան, Երևան 2023 թ.:
2. Հայոց պատմություն 7, մաս 1, մաս 2, խմբագրությամբ Բ. Հ. Հարությունյանի և Պ.Հ. Հովհաննիսյանի, Երևան 2019 թ.:
3. Հայոց պատմություն 8, մաս 1, մաս 2, խմբագրությամբ Վ. Բարխուդարյանի , Երևան 2023 թ.:
4. Հայոց պատմություն 9, մաս 1, մաս 2, խմբագրությամբ Վ. Բարխուդարյանի , Երևան 2019 թ.:

Հարցատոմսի կառուցվածքը

Հարցատոմսը պետք է կազմված լինի չորս հարցից՝ յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանից մեկ հարց

- 1-ին հարց - հին և հնագույն շրջան
- 2-րդ հարց - միջին դարեր
- 3-րդ հարց - նոր շրջան
- 4-րդ հարց - նորագույն շրջան

Հարցատոմսերը կարող են կազմվել նաև դպրոցում՝ մեթոդափափորման կողմից:

Գնահատման չափանիշները

Աշակենտի պատասխանը գնահատվում է առավելագույնը 20 միավորով՝ 5-ական միավոր յուրաքանչյուր հարցի համար:

Յուրաքանչյուր հարցի պատասխան գնահատվում է՝

- 5 միավոր – լիարժեք պատասխանի նյութը ամբողջական, առանց սխալների վերլուծաբար ներկայացնելու դեպքում
- 4 միավոր – թերություններով կամ ոչ էական սխալներով պատասխանի դեպքում
- 3 միավոր – մի քանի բացթողում կամ սխալներ թույլ տալու դեպքում
- 2 միավոր – նյութը միայն մասնակիորեն ներկայացնելու դեպքում
- 1 միավոր – նյութի մասին սուկ ընդհանուր պատկերացում ունենալու դեպքում
- 0 միավոր – պատասխանի բացակայության դեպքում

Առաջին հարցաշար
(Ըստ «Զանգակ» հրատարակչության դասագրքերի)

ՀԻՆ և ՀՆԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆ

1. Հայկական լեռնաշխարհը՝ հայերի հայրենիք

«Հայրենիք» հասկացությունը: Հայկական լեռնաշխարհի դիրքն ու սահմանները: Լեռները

2. Հայկական լեռնաշխարհի լճերը, գետերը և բնակլիմայական պայմանները

Լճերը: Գետերը

3. Հայաստանի պատմավարչական բաժանումները

Հայաստանի վաղ շրջանի պատմավարչական բաժանումները

4. Հայերի ծագումը

Հայաստանը հնդեվրոպական նախահայրենիք: Հայաստանը Հին Արևելքի վեպերում և առասպելներում

5. Վաղ պետական կազմավորումները Հայաստանի տարածքում

Հայկական առաջին պետական կազմավորումը, Արատտա: Հայասա թագավորությունը: Նաիրի երկիրը: Հայկազունիների Արարատյան թագավորությունը

6. Վանի թագավորության հիմնադրումը: Տուշպա-Վանը՝ մայրաքաղաք

Վանի թագավորության հիմնադրումը: Տուշպա-Վանը՝ մայրաքաղաք

7. Թագավորության հզորացումը: Վանի աշխարհակալ տերությունը

Երկրի հզորացումը Մենուա արքայի օրոք: Արգիշտի I հզոր արքան

8. Հայկազունիների նոր թագավորությունը Ք.ա. VII-VI դարերում

Պարույր նահապետը՝ Հայոց թագավոր: Երվանդ I Սակավակյաց: Տիգրան I Երվանդյան

9. Հայկազունի Երվանդականների թագավորության վերականգնումը

Ալեքսանդր Սակեդոնացու արշավանքները և Հայաստանը

10. Հայոց թագավորությունները Ք.ա. III դարում

Հայաստանը Ք.ա. IV դարի վերջին: Հայկական թագավորությունները և Սելևկյան տերությունը Ք.ա. III դարում:

11. Արտաշեսյան թագավորության կազմավորումը

Հայկական թագավորությունների անկախացումը: Արտաշես I-ը և հայկական հողերի միավորումը

12. Արտաշես I-ի բարեկերթությունները

Վարչական և ռազմական բարեփոխումները: Արտաշես I-ի մյուս բարեփոխումները: Արտաշատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը:

13. Տիգրան II-ի գահակալումը: Մեծ Հայքի ամբողջականության վերականգնումը

Տիգրան II-ի գահակալումը: Ծովքի վերամիավորումը

14. Տիգրան II Մեծի տերության ստեղծումը: Հայկական աշխարհակալության ընդլայնումը

Հայ-պոնտական դաշինքը և Կապադովկիայի նվաճումը: Հայ-պարթևական պատերազմը: Մելիկյան պետության միացումը

15. Տիգրան Մեծի տերությունը

Տիգրան Մեծի հիմնած բնակավայրերը: Տիգրան Մեծը ժամանակակիցների գնահատմամբ

16. Մեծ Հայքի թագավորությունն Արտավազդ II-ի օրոք

Կրասոսի արշավանքը: Հռոմեական նոր արշավանքը

17. Տրդատ I-ի գահակալումը

Հայ-պարթևական դաշինքն ընդդեմ Հռոմեական կայսրությունն

18. Մեծ Հայքը I դարի վերջից մինչև III դարի սկիզբը

Սանատրուկ II: Վաղարշ I: Արշակունիների ժառանգական իշխանության հաստատումը

19. Տրդատ III –ի գահակալությունը

Տրդատ արքայազնի և Գրիգոր Պարթևի վերադարձը

20. Հայկական մշակույթի ակունքները: Հայկական առասպելները

Հայկական առասպելները

21. Հայկական վիպերգերը

Վիպերգեր

22. Հայոց նախաքրիստոնեական հավատքը

Հայկական պետությունների դիցարանները

ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐ

23. Ավատատիրության ձևավորումը Հայաստանում:

Հողատիրության ձևերը: Հասարակության դասերը, աստիճանակարգությունը:

24. Պետական կառավարման համակարգը:

Թագավորը և արքունի գործակալությունները: Բանակը:

25. Քրիստոնեության ընդունումը որպես պետական կրոն:

Տրդատ III Մեծ և Գրիգոր Լուսավորիչ: Քրիստոնեության՝ պետականորեն ընդունման պատմական նշանակությունը:

26. Պայքար թագավորական իշխանության ամրապնդման համար:

Արշակ II-ի քաղաքականությունը: Հայկական գործերի հաղթանակները:

27. Պայքար պարսից զավթողական քաղաքականության դեմ:

Պայքար պարսից զավթողական քաղաքականության դեմ: Պապ թագավոր:

28. Վարդանանց պատերազմը:

Պարսից գերիշխանության սաստկացումը: Արտաշատի ժողովը: Ապստամբության ծավալումը: Ավարայրի ճակատամարտը և դրա նշանակությունը:

29. Վահանանց ապստամբությունը:

Վահանանց ապստամբությունը: Նվարասկի պայմանագիրը:

30. Արաբական արշավանքները և Հայաստանը:

Հայաստանը և արաբական ներխուժումները: Թեոդորոս Ռշտունու քաղաքականությունը:

31. Հայաստանի ինքնավարության վերականգնումը:

Խալիֆայության գերիշխանության վերացման ընթացքը Հայաստանում: 850-855 թթ. ապստամբությունը:

32. Մեսրոպ Մաշտոցը և հայոց այբուբենի ստեղծումը:

Հայ գրերի գյուտը: Գրերի գյուտի նշանակությունը:

33. Ոսկեդարյան գրականությունը:

Պատմագրություն: Փիլիսոփայություն: Բնական գիտություններ:

34. Հայաստանի անկախության վերականգնումը:

Անկախության վերականգնման գործընթացը: Թագավորության հռչակումը:

35. Պայքարը արաբների դեմ:

Արաբների դեմ պայքարի հաղթական ավարտը: Աշոտ II Երկաթ:

36. Բագրատունյաց Հայաստանի վերելքը:

Հայոց թագավորության վերելքը: Թագավորությունը հզորության գագաթնակետին: Գագիկ I:

37. Հայ ժողովրդի պայքարն օտար նվաճողների դեմ: Զաքարյաններ:

Սելջուկների դեմ պայքարի նոր փուլը: Զաքարյանների իշխանությունը:

38. Հայկական պետության ստեղծումը Կիլիկիայում:

Հայերը Կիլիկիայում: Ռուբինյան իշխանության առաջացումը:

39. Հայոց թագավորության վերականգնումը:

Լևոն II-ի իշխանության շրջանը: Լևոն Մեծագործի քաղաքականությունը:

40. Կիլիկյան Հայաստանի պետական կարգը:

Արքունիքը և բանակը:

41. Հայկական մշակույթը X-XIV դարերում:

Դպրոցները և համալսարանները: Պատմագրությունը:

42. Հայկական մշակույթը X-XIV դարերում:

Գրականությունը: Ճարտարապետությունը: Նկարչությունը:

43. Հայաստանի ազատագրության համար պայքարը:

Հայկական իշխանությունները ուշ միջնադարում: Հայաստանի ազատագրության համար պայքարը:

44. Հայկական մշակույթը (XV դար - XVII դարի առաջին կես):

Դպրոցը: Տպագրությունը. Հակոբ Մեղապարս:

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

45. Ազատագրական պայքարի նոր փուլը:

Էջմիածնի 1677 թ. ժողովը: Իսրայել Օրին և նրա գործունեությունը:

46. Ազատագրական զինված պայքարը Արցախում:

Պայքարի սկիզբը Արցախում: Զինված պայքարը Արցախում:

47. Ազատագրական զինված պայքարը Սյունիքում:

Ազատագրական պայքարի սկիզբը Սյունիքում: Դավիթ Բեկ: Հայկական իշխանությունների ստեղծումը: Հալիձորի հաղթանակը: Մխիթար Սպարապետ:

48. Ազատագրական պայքարի գաղութահայ կենտրոնները:

Հովսեփ Էմինի գործունեությունը: Մադրասի հայրենասիրական խմբակը:

49. 1826 - 1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը:

1826 - 1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը: Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագիրը: Պարսկահայերի վերաբնակեցումը:

50. Հայկական մարզը: 1836 թ. եկեղեցական կանոնադրությունը:

Հայկական մարզի կազմակերպումը: 1836 թ. եկեղեցական կանոնադրությունը:

51. Հայկական մշակույթը XVII դարի երկրորդ կեսից մինչև XIX դարի առաջին կեսը:

Դպրոցը: Տպագրությունը: Հայ մամուլի սկզբնավորումը:

52. Հայկական մշակույթը XVII դարի երկրորդ կեսից մինչև XIX դարի առաջին կեսը:

Պատմագիտությունը: Վենետիկի Մխիթարյան միաբանությունը: Արվեստը:

53. Հայ հասարակական քաղաքական միտքը:

Հայկական պահպանողականությունը: Ազատականությունը հայ իրականության մեջ: Հայ ազգայնականությունը:

54. Ձեյթունի 1862 թ. ապստամբությունը:

Ձեյթունի 1862 թ. ապստամբությունը:

55. Ռուս-թուրքական 1877 - 1878 թթ. պատերազմը:

Ռուս-թուրքական պատերազմի սկիզբը: Բայազետի պաշտպանությունը: Հայերի մասնակցությունը պատերազմին: Պատերազմի ավարտը:

56. Հայկական հարցի միջազգայնացումը:

Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագիրը և Հայկական հարցը: Հայկական հարցը Բեռլինի վեհաժողովում:

57. Հայ ազգային կուսակցությունները

Արմենական կուսակցություն: Հնչակյան կուսակցություն: Հայ հեղափոխական դաշնակցություն:

58. Հայդուկային շարժումը:

Հայդուկային շարժման սկիզբը: Նշանավոր հայդուկապետերը:

59. Ազատագրական շարժումների ծավալումը XX դարի սկզբին:

Նոր մարտավարության ընդունումը: Ս.Առաքելոց վանքի կոնիվը: Մասունի 1904 թ. ապստամբությունը:

60. Հայ-թաթարական կոնֆլիկտները

Հայ-թաթարական ազգամիջյան բախումը: Հայերի ինքնապաշտպանության կազմակերպումը:

61. Հայկական հարցը 1912 - 1914 թթ.:

Հայկական հարցը 1912 - 1914 թթ.:

62. Հայ ժողովուրդը Առաջին աշխարհամարտի տարիներին:

Հայաստանը և Օսմանյան կայսրության ու Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական ծրագրերը: Կամավորական ջոկատների ստեղծումը:

63. Հայոց Մեծ եղեռնը:

Հայերի ցեղասպանության երիտթուրքական պետական ծրագիրը: Մեծ եղեռնը:

64. Ինքնապաշտպանական հերոսամարտերը 1915 թվականին:

Վանի փառապանծ հաղթանակը: «Մուսա լեռան քառասուն օրը»:

65. Արևմտահայերի և արևելահայերի առաջին համագումարները:

Արևմտահայերի ազգային խորհուրդը: Արևմտահայաստանի վերածննդի սկիզբը: Հայոց ազգային խորհրդի ստեղծումը:

66. Խորհրդային Ռուսաստանը և Հայաստանը:

«Թուրքահայաստանի մասին» հրովարտակը: Բրեստ-Լիտովսկի հաշտությունը և Հայկական հարցը:

67. Մայիսյան հերոսամարտերը:

Պատերազմի վերաճումը թուրք-հայկականի: Սարդարապատի և Բաշ-Ապարանի ճակատամարտերը:

68. Մայիսյան հերոսամարտերը:

Ղարաբիլիսայի ճակատամարտերը: Մայիսյան հերոսամարտերի պատմական նշանակությունը:

69. Հայկական մշակույթը XIX դարի երկրորդ կեսին և XX դարի սկզբին:

Կրթական համակարգը: Հայագիտությունը:

70. Հայկական մշակույթը XIX դարի երկրորդ կեսին և XX դարի սկզբին:

Կերպարվեստը: Թատրոնը: Երաժշտությունը:

71. Հայկական գաղթավայրերը նոր շրջանում:

Գաղթավայրերի առաջացումը: Խոշոր գաղթավայրերը:

ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆ

72. Հայոց անկախ պետության կայացումը:

Անկախության հռչակումը: Բաթումի պայմանագիրը: Հայկական պետության կերտումը:

73. Ներքին կայունությանը սպառնացող վտանգները

Թուրք-թաթարական խռովությունները: 1920 թ. Մայիսյան ապստամբությունը:

74. Հայաստանի Հանրապետության միջազգային դրությունը 1918 - 1920 թթ.:

Արտաքին հարաբերությունները և դիվանագիտական կապերը: Հայ-վրացական հարաբերությունները: Հայ-ադրբեջանական հարաբերությունները:

75. Հայկական հարցը Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում:

Հայկական պատվիրակությունները Փարիզի խորհրդաժողովում: Միացյալ Հայաստանի հռչակումը: Հայկական հարցը Սան Ռեմոյի խորհրդաժողովում: Սևրի պայմանագիրը:

76. Հայաստանը ռուս-թուրքական հարաբերությունների ոլորտում:

Հայ-ռուսական հարաբերությունները: Քեմալական շարժումը և Հայաստանը: Քեմալաբուլժևիկյան համագործակցությունը:

77. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմը:

Թուրք-հայկական պատերազմը: Հայաստանի խորհրդայնացումը:

78. Խորհրդային վարչակարգի հաստատումը:

Իշխանության նոր մարմինների ստեղծումը: Փետրվարյան ապստամբությունը:

79. Խորհրդային Հայաստանը Անդրդաշնության և ԽՍՀՄ-ի կազմում:

ՀԽՍՀ առաջին Սահմանադրության ընդունումը: Հայաստանը Անդրդաշնության և ԽՍՀՄ-ի կազմավորման գործընթացում:

- 80. Խորհրդային Հայաստանի տարածքային հիմնախնդիրները (1920 - 1922 թթ.):**
«Լոռու չեզոք գոտու» և Ջավախքի հիմնախնդիրները: Ջանգեզուրի, Լեռնային Ղարաբաղի և Նախիջևանի հիմնախնդիրները:
- 81. Խորհրդային Հայաստանի տարածքային հիմնախնդիրները (1920 - 1922 թթ.):**
Հայկական տարածքային հարցը Մոսկվայի և Կարսի 1921 թ. պայմանագրերում:
- 82. Տնտեսության վերականգնումը և զարգացումը:**
Արդյունաբերացումը: Գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը:
- 83. Քաղաքական բռնությունները և հալածանքները:**
Կոմունիստական ամբողջատիրության հաստատումը: Քաղաքական բռնաճնշումների նոր փուլը:
- 84. Հայկական սփյուռքի ձևավորումը:**
Սփյուռքի առաջացումը: Հայկական հարցը Լոնդոնի և Լոզանի խորհրդածոյովներում:
- 85. Հայ ժողովուրդը Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին:**
Պատերազմի սկիզբը: Հայերի մասնակցությունը պատերազմին: Հայկական ազգային դիվիզիաները: Խորհրդային Միության հայ հերոսները և զորավարները:
- 86. Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը (1920 - 1945 թթ.):**
Անգրագիտության վերացումը: Խորհրդային դպրոցի ձևավորումը:
- 87. Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը (1920 - 1945 թթ.):**
ԽՍՀՄ ԳԱ հայկական մասնաճյուղի հիմնադրումը և ՀԽՍՀ ԳԱ ստեղծումը: Բնական գիտությունների և հայագիտության զարգացումը:
- 88. Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը (1920 - 1945 թթ.):**
Թատրոնը և կինոարվեստը: Կերպարվեստը և երաժշտությունը: Քաղաքաշինությունը և ճարտարապետությունը:
- 89. Հայկական հարցի վերաբացումը:**
Հայկական հարցի վերաբացումը միջազգային նոր պայմաններում:
- 90. Մեծ հայրենադարձությանը:**
1946 - 1948 թթ. մեծ հայրենադարձությունը:
- 91. Խորհրդային Հայաստանի հասարակական-քաղաքական կյանքը:**
Հայաստանը խրուշչովյան «ձնհալի տարիներին»: Ազգային զարթոնքը: Այլախոհությունը:
- 92. Արցախյան շարժման սկիզբը:**
Արցախյան շարժման սկզբնավորումը: ՀԽՍՀ և ԽՍՀՄ ղեկավարության դիրքորոշումը: Մումգախիթյան ողբերգությունը:

93. Համազգային շարժման վերերբը:

Համազգային շարժման ծավալումը:

94. Ազատագրական պայքարի զինված փուլը:

Ինքնապաշտպանական ջոկատների ստեղծումը և Հայաստանի սահմանների պաշտպանությունը: Ազատագրական պայքարի զինված փուլը:

95. Հայաստանի Հանրապետության անկախության գործընթացը:

Հայաստանի անկախության մասին հռչակագիրը: ԽՍՀՄ-ի փլուզումը, ԱՊՀ-ի ստեղծումը:

96. Հայաստանի Հանրապետության ամրապնդման գործընթացը:

Հայաստանի Հանրապետության անկախության հռչակումը: Իշխանության մարմինների ձևավորումը: Բանակը: ՀՀ սահմանադրությունը:

97. ՀՀ միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականությունը:

ՀՀ միջազգային ճանաչումը: Արտաքին քաղաքականությունը: Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացը:

**Երկրորդ հարցաշար
(Ըստ «Մանմար» հրատարակչության դասագրքերի)**

ՀԻՆ և ՀՆԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆ

1. Հարց հայրենիքը

Հայկական լեռնաշխարհը՝ հայերի հայրենիք: Հայկական լեռնաշխարհի դիրքը, սահմանները

2. Հարց հայրենիքը

Հայկական լեռնաշխարհի գետերը, լճերը

3. Հարց հայրենիքը

Հայաստանի պատմավարչական բաժանումը

4. Հարաստանը ենդելրոսական նախահայրենիք

Հնդեվրոպական նախահայրենիքը: Հայ ժողովրդի կազմավորման մասին ավանդազրույցները

5. Վաղ պետական կազմավորումների առաջացումը

Արատուա, Հայասա, Թեգարամա, Հայկյաններ

6. Վանի համահայկական թագավորությունը

Վանի թագավորության հիմնադրումը Ք.ա. IX դարում: Տուշպա-Վանը՝ մայրաքաղաք

7. Վանի համահայկական թագավորությունը

Վանի թագավորության հզորացումը (Մենուա, Արգիշտի I)

8. Երվանդունիների թագավորության հիմնադրումը

Պարույր նահապետը՝ Հայոց թագավոր: Երվանդ I Սակավակյաց: Տիգրան Երվանդյան

9. Երվանդականների թագավորությունը Ք.ա. IV-III դարերում

Ալեքսանդր Մակեդոնացու արշավանքները և Հայաստանը

10. Երվանդականների թագավորությունը Ք.ա. IV-III դարերում

Հայկական թագավորությունները Ք.ա. III դարում: Հայկական թագավորությունները և Սելևկյանները

11. Հայկական թագավորությունների անկախացումը

Արտաշես I-ի գահակալումը: Հայկական հողերի միավորումը

12. Արտաշես I-ի բարենորոգումները

Արտաշատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը: Հողային հարաբերությունների կարգավորումը: Այլ բարենորոգումներ

13. Տիգրան II Մեծը և Հայկական տերության ստեղծումը

Տիգրան II-ի գահակալությունը: Կապադոկիայի ռազմակալումը

14. Տիգրան II Մեծը Հայկական տերության ստեղծումը

Տիգրան II Մեծի նվաճումները

15. Տերության տարածքը և բնակչությունը

Տիգրանակերտի կառուցումը

16. Մեծ Հայքի թագավորությունն Արտավազդ II-ի օրոք

Արտավազդ II-ի գահակալությունը: Կրասոսի արևելյան արշավանքը և Հայաստանը:

17. Արշակունյաց արքայատոհմի հաստատումը Հայաստանում

Տրդատ I-ի գահակալումը և գործունեությունը

18. Հայաստանը II-III դարերում

Վաղարշ I: Վաղարշապատ մայրաքաղաքի կառուցումը: Վաղարշ II-ը և Արշակունիների ժառանգական իշխանության հաստատումը

19. Հայաստանը II-III դարերում

Սասանյան հեղաշրջումը Պարսկաստանում և հայ-պարսկական հարաբերությունները

20. Հոգևոր մշակույթը

Առասպելները

21. Հոգևոր մշակույթը

Վիպերգերը

22. Հոգևոր մշակույթը

Դիցարանը

ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐ

23. Ավատատիրության ձևավորումը Հայաստանում:

Հողատիրության ձևերը: Ավատատիրական աստիճանակարգությունը:

24. Պետական կառավարման համակարգը:

Պետական կարգը: Բանակը:

25. Քրիստոնեության ընդունումը որպես պետական կրոն:

Տրդատ III Մեծ և Գրիգոր Լուսավորիչ: Քրիստոնեությունը՝ պետական կրոն:

26. Պայքար թագավորական իշխանության ամրապնդման համար:

Արշակ II

27. Պայքար պարսից գավթողական քաղաքականության դեմ:

Պապ թագավորը և Մեծ Հայքի թագավորության հզորության վերականգնման նրա փորձերը:

28. Վարդանանց պատերազմը:

Կրոնափոխության առաջարկը: Արտաշատի ժողովը: Շարժման ծավալումը: Ավարայրի ճակատամարտը:

29. Վահանանց ապստամբությունը:

Ապստամբության սկիզբը: Ակոռիի, Ներսեհապատի և Ճարմանայի ճակատամարտերը: Նվարսակի պայմանագիրը:

30. Արաբական արշավանքները և Հայաստանը:

Արաբական արշավանքները և Հայաստանը: Հայ-արաբական պայմանագիրը:

31. Հայաստանի ինքնավարության վերականգնումը:

Հայաստանի ինքնավարության վերականգնումը: 850 - 855 թթ. ապստամբությունը:

32. Մեսրոպ Մաշտոցը և հայոց այբուբենի ստեղծումը:

Մեսրոպ Մաշտոցը և հայոց այբուբենի ստեղծումը:

33. Ոսկեդարյան գրականությունը:

Պատմագրությունը: Փիլիսոփայությունը և բնական գիտությունները:

34. Հայաստանի անկախության վերականգնումը:

Բագրատունյաց թագավորության հաստատումը: Աշոտ I:

35. Պայքարը արաբների դեմ:

Երկրի անկախության ամրապնդումը: Աշոտ II Երկաթ

36. Բագրատունյաց Հայաստանի վերելքը:

Հայաստանն Աբասի և Աշոտ III-ի թագավորության շրջանում: Սմբատ II թագավորը: Բագրատունյաց թագավորությունը հզորացումը Գագիկ I-ի օրոք:

37. Հայ ժողովրդի պայքարն օտար նվաճողների դեմ: Զաքարյաններ:

Հայ-վրացական զինակցության սկզբնավորումը: Հյուսիսային Հայաստանի ազատագրումը:

38. Հայկական պետության ստեղծումը Կիլիկիայում:

Հայերը Կիլիկիայում: Ռուբինյանների հաստատվելը Կիլիկիայում: Ռուբինյան իշխանության ընդարձակումը:

39. Հայոց թագավորության վերականգնումը:

Կիլիկյան Հայաստանի հզորացումը: Թագավորության հռչակումը: Ձեռնարկումներ ներքին կյանքում: Արտաքին քաղաքականությունը:

40. Կիլիկյան Հայաստանի պետական կարգը:

Պետական կառավարման համակարգը: Բանակը:

41. Հայկական մշակույթը X-XIV դարերում:

Կրթական գործը: Պատմագրությունը:

42. Հայկական մշակույթը X-XIV դարերում:

Գրականությունը: Ճարտարապետությունը: Որմնանկարչությունը: Մանրանկարչությունը:

43. Հայաստանի ազատագրության համար պայքարը:

Հայկական պետականության վերականգնման փորձ XV դարում: Հայ ազատագրական շարժումը XVI դարում:

44. Հայկական մշակույթը (XV դար - XVII դարի առաջին կես):

Դպրոցը: Տպագրությունը. Հակոբ Մեղապարտ:

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

45. Ազատագրական պայքարի նոր փուլը:

Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսի պատվիրակությունը: Հայաստանի ազատագրության Բարայել Օրու ծրագրերը:

46. Ազատագրական զինված պայքարը Արցախում:

Ռազմական ամրությունների կազմավորումը Արցախում: Ռուսական զորքերի 1722 թ. կասպիական արշավանքը: Շարժման ծավալումը Արցախում:

47. Ազատագրական զինված պայքարը Սյունիքում:

Ազատագրական պայքարի սկիզբը Սյունիքում: Դավիթ-Բեկ: Սյունիքի հայկական իշխանության կազմավորումը: Մխիթար Սպարապետ: Ապստամբության ավարտը:

48. Ազատագրական պայքարի գաղութահայ կենտրոնները:

Հովսեփ Էմինի գործունեությունը: Մաղրասի հայրենասիրական խմբակը:

49. 1826 - 1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը:

Պատերազմի ընթացքը: Երևանի գրավումը: Թուրքմենչայի պայմանագիրը:

50. Հայկական մարզը: 1836 թ. եկեղեցական կանոնադրությունը:

Հայաստանի իրավաբաղաքական դրությունը:

51. Հայկական մշակույթը XVII դարի երկրորդ կեսից մինչև XIX դարի առաջին կեսը:

Դպրոցները: Մամուլը: Տպագրությունը:

52. Հայկական մշակույթը XVII դարի երկրորդ կեսից մինչև XIX դարի առաջին կեսը:

Մխիթարյան միաբանություն: Արվեստ:

53. Հայ հասարակական քաղաքական միտքը:

Պահպանողական հոսանք: Ազատամտական հոսանք:

54. Զեյթունի 1862 թ. ապստամբությունը:

Զեյթունի կիսանակալս վիճակը: Զեյթունի ինքնապաշտպանությունը:

55. Ռուս-թուրքական 1877 - 1878 թթ. պատերազմը:

Պատերազմի պատճառները: Պատերազմի ընթացքը:

56. Հայկական հարցի միջազգայնացումը:

Սան Ստեֆանոյի պայմանագիրը: Հայկական հարցի առաջացումը:

57. Հայ ազգային կուսակցությունները

Արմենական կուսակցություն: Հնչակյան կուսակցություն: Հայ հեղափոխական դաշնակցություն:

58. Հայդուկային շարժումը:

Հայդուկային շարժումը:

59. Ազատագրական շարժումների ծավալումը XX դարի սկզբին:

Առաքելոց վանքի կոիվը: Մասունի ինքնապաշտպանությունը:

60. Հայ-թաթարական կոիվները

Հայ-թաթարական (ադրբեջանական) ընդհարումները:

61. Հայկական հարցը 1912 - 1914 թթ.:

Հայկական հարցը 1912 - 1914 թթ.: Հայկական բարենորոգումների խնդիրը և ռուս-թուրքական համաձայնագիրը:

62. Հայ ժողովուրդը Առաջին աշխարհամարտի տարիներին:

Կամավորական շարժումը:

63. Հայոց Մեծ եղեռնը:

Հայերի ցեղասպանության երիտթուրքական ծրագիրը: Ցեղասպանության իրագործումը:

64. Ինքնապաշտպանական հերոսամարտերը 1915 թվականին:

Վանի ինքնապաշտպանությունը: Սուետիայի հայության գոյամարտը:

65. Արևմտահայերի և արևելահայերի առաջին համագումարները:

Արևմտահայերի և արևելահայերի առաջին համագումարները:

66. Խորհրդային Ռուսաստանը և Հայաստանը:

«Թուրքահայաստանի մասին» հրովարտակը: Բրեստ-Լիտովսկի հաշտությունը և Տրապիզոնի բանակցությունները:

67. Մայիսյան հերոսամարտերը:

Թուրքական զորքերի ներխուժումը Արևելյան Հայաստան:

68. Մայիսյան հերոսամարտերը:

1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերը և դրանց պատմական նշանակությունը:

69. Հայկական մշակույթը XIX դարի երկրորդ կեսին և XX դարի սկզբին:
Դպրոց: Գիտություն:

70. Հայկական մշակույթը XIX դարի երկրորդ կեսին և XX դարի սկզբին:
Թատրոն: Երաժշտություն: Կերպարվեստ:

71. Հայկական գաղթավայրերը նոր շրջանում:
Պարսկաստանի հայկական գաղութները: Հնդկաստանի հայկական գաղութները: Եգիպտոս:

ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆ

72. Հայոց անկախ պետության կայացումը:
Հայաստանի Հանրապետության հռչակումը: Բաթումի պայմանագիրը: Իշխանության մարմինների ստեղծումը:

73. Ներքին կայունությանը սպառնացող վտանգները:
Թուրք-թաթարական խռովությունները: 1920 թ. Մայիսյան ապստամբությունը:

74. Հայաստանի Հանրապետության միջազգային դրությունը 1918 - 1920 թթ.:
Հանրապետության միջազգային դրությունը (1918): Հայ-վրացական հարաբերությունները: Հայ-ադրբեջանական հարաբերությունները:

75. Հայկական հարցը Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում:
Հայկական պատվիրակությունները Փարիզի կոնֆերանսում: Ման Ռեմոյի խորհրդաժողովը: Սերի պայմանագիրը:

76. Հայաստանը ռուս-թուրքական հարաբերությունների ոլորտում:
Հայ-ռուսական հարաբերությունները: Հայ-ռուսական բանակցությունները Մոսկվայում և դրանց ձախողումը: Քեմալական շարժումը և խորհրդա-թուրքական մերձեցումը:

77. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմը:
Թուրք-հայկական պատերազմը: Ալեքսանդրապոլի պայմանագիրը: 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ի Երևանի համաձայնագիրը:

78. Խորհրդային վարչակարգի հաստատումը:
Իշխանության մարմինների ստեղծումը: Փետրվարյան ապստամբությունը և քաղաքացիական կռիվները:

79. Խորհրդային Հայաստանը Անդրդաշնության և ԽՍՀՄ-ի կազմում:
Հայաստանի առաջին Սահմանադրությունը: Անդրկովկասյան դաշնության և ԽՍՀՄ-ի կազմավորումը:

80. Խորհրդային Հայաստանի տարածքային հիմնախնդիրները (1920 - 1922 թթ.):
Լոռու և Ջավախքի խնդիրը: Նախիջևանի հիմնախնդիրը: Ջանգեզուրի հերոսամարտը: (1920 թ. վերջ - 1921 թ. հուլիս) Գարեգին Նժդեհ: Արցախի հիմնախնդիրը:

81. Խորհրդային Հայաստանի տարածքային հիմնախնդիրները (1920 - 1922 թթ.):

Հայաստանի տարածքային պահանջները: Հայկական տարածքների հարցը 1921 թ. մարտի 16-ի Մոսկվայի և հոկտեմբերի 13-ի Կարսի պայմանագրերում:

82. Տնտեսության վերականգնումը և զարգացումը:

Ինդուստրացման գործընթացը: Գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը:

83. Քաղաքական բռնությունները և հալածանքները:

Կոմունիստական կուսակցության մենիշխանությունը: Քաղաքական բռնությունները:

84. Հայկական սփյուռքի ձևավորումը:

Հայկական սփյուռքի առաջացումը: Հայկական Սփյուռքի ձևավորումը:

85. Հայ ժողովուրդը Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին:

Ֆաշիստական Գերմանիայի հարձակումը ԽՍՀՄ-ի վրա Հայկական դիվիզիաների կազմավորումը և նրանց մարտական ուղին:

86. Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը (1920 - 1945 թթ.):

Զանգվածային անգրագիտության վերացումը: Հանրակրթական դպրոցը:

87. Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը (1920 - 1945 թթ.):

Գիտության զարգացումը:

88. Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը (1920 - 1945 թթ.):

Կերպարվեստը: Երաժշտությունը: Թատրոնը և կինոն: Ճարտարապետությունը:

89. Հայկական հարցի վերաբացումը:

Հայկական հարցի վերաբացումը Երկրորդ աշխարհամարտից հետո:

90. Մեծ հայրենադարձությանը:

1946 - 1948 թթ. «մեծ ներգաղթը»:

91. Խորհրդային Հայաստանի հասարակական-քաղաքական կյանքը:

Անհատի պաշամունքի դատապարտումը: Ազգային զարթոնքը: Խորհրդային Հայաստանը «լճացման տարիներին»:

92. Արցախյան շարժման սկիզբը:

Ղարաբաղյան ազատագրական շարժումը: Սումգաիթյան ողբերգությունը:

93. Համազգային շարժման վերերը:

Ազատագրական շարժման վերելքը: Հայերի բռնագաղթեցումը Ադրբեջանից:

94. Ազատագրական պայքարի զինված փուլը:

Պատերազմական գործողությունների սանձազերծումը Ադրբեջանի կողմից:

95. Հայաստանի Հանրապետության անկախության գործընթացը:

Հայաստանի անկախության հռչակագիրը:

96. Հայաստանի Հանրապետության ամրապնդման գործընթացը:

Հայաստանի Հանրապետության անկախության հռչակումը: Մահմանադրության ընդունումը:
Հայոց ազգային բանակը:

97. ՀՀ միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականությունը:

Նորանկախ հանրապետության միջազգային ճանաչումը: Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը: Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացը: